

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. In quid ultimò resolvatur Fidei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

propositionis respectu actuum Fidei semper tenuis saltem aliqua memoria, dico tamen, sicut quando primò eliciebantur, nec conclusio objectum præmissarum, nec assensus Fidei attingebat propositionem intrinsicè, ita neque modò illam attingit, sed est mera conditio, sicque jam etiam habemus actus Fidei propriè & in omni rigore sumptos.

X. *Quid dicendum in sententiâ assensu ad omnes actus circa objectum Fidei non requiri recordationem propositionis præmissarum.*
 Qui autem dicunt, nec ad omnem actum circa objectum conclusionis eliciendum requiri memoriam præmissarum, nec ad actum circa objectum Fidei necessarium esse ut quis recordetur propositionis præmissarum, & aliorum, quæ in primâ Fidei acquisitione illam antecederent; hi, inquam, respondere possunt, in primis ad actus meritorios circa objecta virtutum moralium sufficere prudentiam supernaturalem infusam. Ad actus verò supernaturales meritorios circa obje-

cta, quæ non nisi per revelationem cognoscuntur, ut circa Trinitatem, Incarnationem, &c. hi actus, postquam quis per propositionem extrinsecam se in iis aliquoties exercuit, possunt postea sine propositionis illius recordatione elici ab habitu Fidei. Forent autem hi assensus actus Fidei, saltem virtualiter, essent enim certi & obsecuri, juxta dicta numero septimo. Patres verò quando initium meriti tribuunt Fidei, solùm volunt nos per Fidem constitui in statu merendi, non tamen negant, quin ubi quis per actus formales Fidei, in quibus se aliquamdiu exercuit, habitum Fidei acquisivit, possit postea ex hoc habitu actus supernaturales elicere, qui ad actus voluntatis supernaturales, ac meritorios deseruiant, sive strictè dicendi sint actus Fidei, sive non, de quo non existimo multum esse laborandum.

Quo sensu Patres initium meriti tribuunt Fidei.

DISPUTATIO SEXTA.

De ultimâ Fidei resolutione.

DISCVSSIO nis qua ad objectum formale Fidei pertinent, veracitate scilicet Dei, ejusque locutione seu revelatione, ac demum auctoritate Ecclesie tam divinâ quàm humanâ, ubi nonnulla etiam de motivis credibilitatis dicta sunt, restat ut in quid demum assensus Fidei resolvatur inquiramus, & suum cuique ex recensitis in hoc negotio munus, & ordinem assignemus: qua questio plus implexi habet & intricati, quàm cuiquam fortasse primâ facie habere videtur. Rem qua potero brevitate & claritate expediam: prius tamen qua perperam à nonnullis pro eo, in quod ultimò Fides resolvitur, statuuntur rejiciam.

SECTIO PRIM A.

In quid ultimò resolvatur Fides.

Sectariorum error.

I. *Proponitur status præsentis diffinitio.*

Nunc præsens controversia sita est, ut statuamus quidnam tandem illud sit, in quo actus Fidei tanquam in ultimo determinativo formali nitatur. Id verò certum, in aliquo sisti debere, nec procedi posse in infinitum: periculum ergo est, ne dum seriem objectorum formalium, seu rationum credendi, qua certo ordine & veluti concatenatione quadam se consequuntur, teximus, incidamus in circulum, & idem per idem probemus. Exempli gratiâ si quis interrogatus cur Verbum credat esse incarnatum, respondeat quia id Deus in Scripturâ revelavit:

R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II.

Omnimodo curandum ut vitetur circulus.

si ulterius interrogatus cur credat Scripturæ, dicat ob auctoritatem Ecclesie infallibilem; si deinde interrogatus cur credat Ecclesiam in proponendo ac definiendo esse infallibilem, si inquam respondeat id se credere quia Christus in Scripturâ Spiritus Sancti assistentiam ei promissit, idem probat per idem, Scripturam scilicet per Ecclesiam, & Ecclesiam per Scripturam, sitque circulus vitiosus, qui, ut dixi, tunc contingit, quando ab eodem ad idem eodem modo cognitum sit progressus.

In quo sensu sit circulus vitiosus.

Notandum primò, in assensu Fidei, saltem in primâ ejus acquisitione, duo intervenire judicia, Ad actum primum est, quod ex motivis provenit, verfatürque circa mysterii quod proponitur credibilitatem, & præviè ad Fidei acceptationem statuitur, movens nimirum voluntatem, ut, cum ex motivis credendi videat quis posse se prudenter assensum rei illi seu mysterio præbere, illud amplectatur, actumque Fidei circa illud eliciat. Aliud judicium

II.

Ad actum Fidei duo ne plurimum requirantur judicia.

C

judicium

TOM. II

judicium est ipse actus Fidei, quo judicamus ob revelationem divinam, sub qua proponitur, rem aliquam ita se habere. De utroque hoc iudicio præsentî disputatione agendum.

III.
In assensu
Fidei duo
interveniunt
causarum
genera.

Notandum secundò, in hoc posteriori iudicio, seu ipso assensu Fidei, duo reperiri causarum genera, nempe ex parte potentia, & objecti: primum genus ad causam efficientem pertinet, secundum ad objectivam. De hoc secundò præcipuè isthic disputamus, & inquirimus quid sit ex parte objecti formalis, in quo ultimò consistat intellectus, dum actum Fidei elicit: qua in re mirum est quàm varii sint dicendi modi.

IV.
Rejicitur
sectariorum
error Fidem
resolven-
tium in pri-
vatum spi-
ritum.

Antequam verò diversa hac in re orthodoxorum placita recenseam, confutandus est Sectariorum nostri temporis error, qui ut supra, disput. 4. Sect. 4. vidimus, Fidem in privatas inspirationes & internam spiritus testificationem resolvunt. Pete ab iis exempli gratia, cur Christum credant à mortuis resurrexisse, ascendisse in cælum, &c. respondent quia id divinæ literæ testantur, & traditur in Scripturâ: si ulterius inquiras, unde hunc librum sciant esse sacram Scripturam, & verum Verbum Dei, hoc sibi aiunt clariùs constare, quàm Solem meridie lucere, nec minore se facilitate inter libros canonicos & non canonicos, quàm inter album & nigrum, lucem & tenebras, diem & noctem discernere: si demum quæras unde iis tanta lux oriatur & mentis illustratio, hanc tandem cum Calvino lib. 1. Institutionum, cap. 7. Sect. 4. & 5. haurire se aiunt ab interno spiritus testimonio, quod à Deo eorum cordibus infundi dicuntur, eoque de omni se veritate instrui affirmant.

Vanum ha-
reticorum
commen-
tium.

V.
Rejicitur
ulterius
inano hoc de
spiritu pri-
vato fig-
mentum.

Sed quis non videt quàm hoc inane sit ac frivolum? quis enim vel de cerdonum grege proflilere nequit (& vero inter Sectarios in dies profiliunt hujuscemodi homines) ac somnia sua & otiosi cerebri commenta pro oraculis obtrudere, novaque in dies Fidei dogmata pro libidine cedere: quod si quis hoc ei vitio vertat, in promptu habebit hoc hæreticorum figmentum, dicetque cælitus se ista didicisse ex privato scilicet Sancti Spiritus instinctu. Quo pacto hunc hominem refellerent Sectarii, cum eodem quo ipsi nitatur fundamento, eademque in suis defendendis figmentis viâ procedat, quâ ipsi in suis.

VI.
Offenditur
privatum
hunc spi-
ritum non
posse proce-
dere à Spi-
ritu Sancto.

Secundò error hic de privato spiritu rejicitur: Spiritus Sanctus namque non est Deus disensionis, sed pacis & concordia, nec pugnantia unquam suggerit, sed summa semper in ejus dictis est conformitas & consonantia: at vero privatus iste hæreticorum spiritus mirum est quàm contraria, & è diametro etiam opposita doceat, quàmque graves vel inter primarios illius assertores discordias rixasque pepererit. Et ut non abeam longius, quàmvis ut proximè vidimus, asserant se hoc spiritu magistro tam clarè libros canonicos à non canonicis discernere, ac lucem à tenebris; nullâ tamen in re magis quàm in hac dissident, multiq; ex iis hujus spiritus instinctu libros varios pro canonicis habendos esse acriter contendunt, quos alii ejusdem spiritus ductu summâ contentione è canone ejicere conantur, ut doctissimè & elegantissimè ostendit P. Edmundus Campianus in aureo illo libello decem rationum in causâ Fidei prepositarum, ratione primâ, qui sic tandem hac de re concludit: Denique cum omnia credant suo quisque spiritui, nomen Sancti Spiritus horribili blasphemâ mentiuntur.

Sectariorum
spiritus sibi
in variis est
contrarius.

Pater Ed-
mundus
Campia-
nus.

Quoad rixas verò & contentiones, quas privatus hic eorum spiritus inter ipsos excitavit, idque circa primarios etiam Fidei articulos, notior res est quàm ut declaratione indigeat, imo eousque processerunt discordia, ut verbis contumeliosissimis mutuo se lacerarent ac discernerent, seque invicem *Ethnicos, Iudaos, Turcas, Atheos, Hereticos, demones* appellarent, omniq; opprobriorum & convitiarum genere profeciderent, ut fusè ostendi præcedente tomo, Disp. 1. Sect. 4. Quis ergo sanæ mentis dicit privatum hunc instinctum, tot malorum & disensionum fontem, à Spiritu Sancto boni omnis ac pacis auctore procedere.

VII.
Privatus
hic spiritus
rixarum
inter eos &
contentio-
num causa.

Tertiò rejicitur: unde enim certò constare Sectariis potest hunc spiritum, in quo tota fidei ipsorum moles & machina recumbit, esse divinum, & non potius meram illusionem, ac spiritum erroris, & enthusiasmum à dæmone immissum. Si dicant, ut plerique ex iis dicunt, hoc ex ipsâ spiritus evidentia omnibus innotescere, contra, Fides namque est obscura, & ut ait Apostolus ad Hebræos 11. vers. 1. non apparentium, & alibi nos jam videre docet solum per speculum in enigmate.

VIII.
Constare
nequis se-
ctariis hunc
spiritum esse
divinum.

Deinde quis credat omnes omnino inter Sectarios, quantumvis rudes & imperitos, ac hebetes etiam ingenii, adeo nihilominus hac in parte oculos esse & perspicaces, ut evidenter sciant se spiritum Dei habere, & in omnibus Spiritus Sancti illustratione & instinctu dirigi; præsertim cum sæpius in Scripturâ jubeamur probare spiritus, quod tamen supervacaneum omnino foret, si evidenter constaret hunc esse instinctum à Deo immissum; conari enim id quod clarum & manifestum est probare, perinde est ac aquam in mare projicere. Insuper, ut supra num. 5. insinuavi, quis ex hæreticis, quorum jam inde à nascente Ecclesiâ diversis locis ac temporibus plurimi extiterunt; quis inquam ex iis eadem ratione errores suos defendere nequeat, quo Sectarii defendunt suos, dicendo scilicet se Spiritus Sancti instinctu & scire hæc & dicere, clarèque sibi constare se habere spiritum Dei. Tandem, ut hoc punctum concludam, judicet quisvis æquus rerum æstimator, Utrum verisimilius sit S. Augustinum aliòsque Ecclesiæ Patres, eruditione & sanctitate conspicuos (qui nihilominus Sectariis in doctrinâ & dogmatibus Fidei planè sunt oppositi) spiritum Dei habuisse, an nuperos istos homines à Fide ac religione apostatas, qui Ecclesiâ neglectâ, cui tamen hac in re primas semper tribuerunt Patres, se sibi credendi regulam statuunt, cunctâque suo cerebro mentiuntur.

IX.
Quo pacto
rudis quis-
que inter eos
sciet se ha-
bere spi-
ritum Dei.

Quartò demum rejicitur hoc hæreticorum commentum; in id enim incidunt ad quod vitandum privatum hunc spiritum finxerunt, circulum scilicet vitiosum: interrogati quippe, ut supra dixi, Cur Deum credant esse Trinum & Unum, id se credere affirmant quia ita expressè habetur in Scripturâ: si quæras unde ipsis constet hanc esse veram Scripturam, hoc se internâ & singulis immisâ Spiritus testificatione & instinctu nosse asserunt: si ulterius petatur quo pacto sciant privatum hunc instinctum esse à Spiritu Sancto, id sibi ex divinis literis compertum esse respondent, tum alibi, tum Joannis 10. Oves meæ vocem meam audiunt, sicque Scripturam ex privato spiritu, privatum spiritum ex Scripturâ probant, & ambulant in circulo.

Frustra id
probatum
quod est ma-
nifestum.

Sancti Pa-
tres spiritum
habuerunt,
sectariorum
spiritus con-
trarius.

X.
Circulum
vitiosum in
Fidei sua re-
solutione
constituunt
sectarii.